

KAS Mäntylä Päivi

31.05.2006

EDUSKUNTA
SUURI VALIOKUNTA

Viite

Asia

Komission suositus laillisiin verkkomusiikkipalveluihin liittyvästä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien rajat ylittävästä kollektiivisesta hallinnoinnista.

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvityksen koskien komission suositusta laillisiin verkkomusiikkipalveluihin liittyvästä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien rajat ylittävästä kollektiivisesta hallinnoinnista.

LIITTEET OPM2006-00180

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi

KUPO/vky Waldén Jorma

18.05.2006
EI JULKINEN

Asia

Komission suositus laillisiin verkkomusiikkipalveluihin liittyvästä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien rajat ylittävästä kollektiivisesta hallinnoinnista

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

-

U-tunnus / E-tunnus:

-

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Komission suositus 18.10.2005.

Asiakirjat:

2005/737/EY, Euroopan unionin virallinen lehti 21.10.2005, L 276

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Euroopan yhteisön perustamissopimus ja sen 211 artikla

Käsittelijä(t):

Johtaja Jukka Liedes OPM, p. 1607 7481
Hallitusneuvos Jorma Waldén OPM, p. 1607 7384

Suomen kanta/ohje:

Komission suositus pohjautuu komission teettämään vaikutusanalyysiin, joka julkaistiin samaan aikaan suosituksen kanssa. Suosituksen keskeiset tavoitteet on muotoiltu oikeudenhaltijoille, yhteisvalvontajärjestöille ja kaupallisille käyttäjille osoitetuiksi suosituksiksi kehittää valtioiden rajat ylittävää oikeuksien hallinnoimista.

Jäsenvaltioita suositus kehottaa edistämään laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottamiseen yhteisössä soveltuvaa sääntely-ympäristöä. Suosituksen pohjana olevassa vaikutusanalyysissä komissio katsoo, että jäsenvaltioiden tulisi tarkastella kansallisia säännöksiä ja säädöksiä sen varmistamiseksi, ettei niihin sisälly säännöksiä, jotka estäisivät oikeuksien yhteisönlaajuisen lisensoinnin.

Tämän osalta voidaan todeta, ettei yhteisönlaajuiselle oikeuksien lisensoinnille ole Suomen lainsäädännössä esteitä. Vaikka Suomen tekijänoikeuslakia sovelletaankin vain teosten käyttämiseen Suomessa, se ei estä tekijöitä halutessaan myöntämästä oikeuksia myös yhteisönlaajuiseen tai laajempaan käyttämiseen heitä edustavan järjestön kautta. Kyse on toisaalta oikeudenhaltijoiden ja heitä edustavien yhteisvalvontajärjestöjen ja toisaalta eri maiden yhteisvalvontajärjestöjen keskinäisestä asiasta.

Suosituksen ja sen noudattamisen ongelmana kuitenkin on, ettei siinä yksilöidä niitä toimenpiteitä, joilla suosituksen tarkoitus pyritään saavuttamaan. Suosituksessa ei myöskään yksilöidä niitä tapoja ja edellytyksiä, joilla yhteisön laajuinen lisensointi tapahtuisi. Tällaisiin lisensoinnin piirteisiin kuuluu esimerkiksi se, voidaanko sisältöjen lisensoinnissa edellyttää, että useiden eri oikeudenhaltijaryhmien lisensointi tapahtuu samanaikaisesti ja yhteen sovitetuin ehdoin.

Kuten edellä on todettu, Suomen kansallinen lainsäädäntö ei sisällä esteitä yhteisönlaajuiseen lisensointiin. Toisaalta lainsäädäntöön ei myöskään sisälly säännöksiä, jotka kannustaisivat tai pakottaisivat siihen. Sääntely-ympäristö on kansainvälisten sopimusten ja EU-direktiivien, erityisesti v:n 2001 tietoyhteis-kuntadirektiivin mukainen.

Mikäli suosituksessa yksilöimättömiin toimenpiteisiin on tarkoitus sisällyttää myös lainsäädännölliset keinot, kyse on sellaisista lainsäädännöllisistä keinoista, joista ei tällä hetkellä ole olemassa yhteisön laajuista sääntelyä.

Suosituksista ja sen sisällöstä ei ole käyty keskustelua jäsenvaltioiden kesken eikä neuvoston työryhmässä. Toistaiseksi myöskään komissio ei ole selvittänyt suosituksen sisältöä. Tällä hetkellä ollaan sellaisessa tilanteessa, että jäsenvaltioiden toimenpiteet voivat mennä hyvin erilaisiin suuntiin. Järkevintä olisi, että jäsenvaltiot ja lisensoinnin osapuolet tarkastelisivat yhdessä sitä, millaiset vähimmäisvaatimukset eurooppalaiselle lisensoinnille tulisi lainsäädännössä asettaa. Tältä pohjalta komissio voisi antaa ehdotuksen. Varsin selvää on, etteivät jäsenvaltioiden yksittäiset, harmonisoimattomat toimenpiteet johda suosituksella tavoiteltuun lopputulokseen.

Pääasiallinen sisältö:

Tausta. Euroopan yhteisöjen komission suositus perustuu komission huhtikuussa 2004 antamaan tiedonantoon tekijänoikeuden ja lähioikeuksien hallinnoinnista sisämarkkinoilla ja sen pohjalta 7.7.2005 julkistettuun komission työpaperiin "Study on a Community Initiative on the Cross-Border Collective Management of Copyright".

Edellä mainitun komission työpaperin pohjalta komissio järjesti laajan konsultaatiokierroksen ja julkaisi sen tulosten perusteella vaikutusanalyysin laillisten online-musiikkipalvelujen edellyttämien oikeuksien kollektiivisesta hallinnoinnista 11.10.2005 (SEC(2005) 1254). Suositus julkaistiin 18.10.2005.

Suosituksen perusteluista. Musiikkiteoksia ja muuta aineistoa hyödynnetään yhä enemmän tietoverkoissa. Laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottaminen edellyttää useiden tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien hallinnointia. Oikeuksia voivat hallinnoida oikeudenhaltijoille tiettyjä hallinnointipalveluja tuottavat ja oikeudenhaltijoita edustavat yhteisvalvontajärjestöt tai yksittäiset oikeudenhaltijat itse.

Tekijänoikeuteen liittyy voimakas alueellisuuden piirre. Teoksen käyttöön sovelletaan sen maan lakia, jossa teosta käytetään. Oikeuksia myös hallinnoidaan yleensä alueellisesti. Tietoverkot ovat puolestaan globaaleja. Verkko-oikeuksien lisensointi on nykyisin usein rajattu koskemaan tiettyä aluetta, ja kaupalliset käyttäjät neuvottelevat kunkin jäsenvaltion yhteisvalvontajärjestön kanssa teosten hyödyntämisestä verkossa.

Komission suositus pyrkii luomaan musiikin lisensointikäytäntöä, joka soveltuu valtioiden rajat ylittäviin palveluihin verkkoympäristöön. Suosituksen perustelujen mukaan useita valtioita kattavalla lisensoinnilla parannettaisiin kaupallisten käyttäjien toiminnan oikeusvarmuutta sekä edistettäisiin laillisia verkkopalveluja ja siten kasvatettaisiin oikeudenhaltijoiden tulovirtaa.

Tehokkaiden rajat ylittävien oikeuksien hallinnointirakenteiden edistäminen varmistaisi suosituksen mukaan yhteisvalvontajärjestöjen toiminnan järjeistämistä ja avoimuutta kilpailusääntöjen noudattamisessa.

Suosituksen keskeinen sisältö

- **Jäsenvaltioita** kehoitetaan tukemaan laillisten verkkopalvelujen kasvua yhteisössä edistämällä laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottamiseen soveltuvaa sääntely-ympäristöä.
- Suosituksen pääosa kohdistuu oikeudenhaltijoiden, yhteisvalvontajärjestöjen ja kaupallisten käyttäjien välisiin suhteisiin.

Oikeudenhaltijoiden, yhteisvalvontajärjestöjen ja kaupallisten käyttäjien keskinäisiä suhteita koskevien suositusten mukaisesti oikeudenhaltijan olisi voitava valita yhteisvalvontajärjestön tai oikeudenhaltijan sijoittautumisjäsenvaltiosta tai kansallisuudesta riippumatta se yhteisvalvontajärjestö, jonka hän haluaa hallinnoivan hänen verkko-oikeuksiaan. Oikeudenhaltijalla olisi vastaavasti oltava oikeus peruuttaa verkko-oikeuksiensa hallinnointi tai siirtää hallinnointi toiselle järjestölle.

Oikeudenhaltijan olisi voitava määritellä kollektiiviseen hallinnointiin luovutettavat verkko-oikeudet ja valtuutuksen alueellinen ulottuvuus.

Oikeuksia hallinnoivien yhteisvalvontajärjestöjen olisi edustettava oikeudenhaltijoiden etuja erityistä huolellisuutta noudattaen.

Verkko-oikeuksilla tarkoitetaan suosituksessa yksinoikeutta kappaleen valmistamiseen musiikkiteoksesta (kopiointi), yleisölle välittämisen oikeutta tai lähioikeuksien osalta korvausoikeutta, mukaan luettuna oikeuksia erilaisiin lähetyksiin ja tilauspalveluihin, joita voidaan käyttää musiikin saattamiseen yleisön saataviin tietokoneella tai matkapuhelimella.

- **Osapuolten informointivelvollisuutta** koskevien suositusten mukaisesti yhteisvalvontajärjestöjen olisi ilmoitettava sekä oikeudenhaltijoille että kaupallisille käyttäjille edustamastaan repertuaarista, voimassaolevista vastavuoroisista edustussopimuksista, valtuuksiensa alueellisesta soveltamisalasta ja noudatettavista tariffeista.

Järjestöjen olisi ilmoitettava kohtuullisessa määräajassa toisilleen ja kaupallisille käyttäjille myös edustamansa repertuaarin muutoksista. Kaupallisten käyttäjien olisi puolestaan ilmoitettava yhteisvalvontajärjestöille niiden palvelujen ominaispiirteistä, joihin ne haluavat hankkia verkko-oikeudet.

- Yhteisvalvontajärjestöjen olisi myönnettävä kaupallisille käyttäjille lisensejä puolueettomin perustein ja ilman syrjintää käyttäjien välillä.
- **Korvausten jakamisessa noudatettavan tasapuolisuuden** mukaisesti yhteisvalvontajärjestöjen olisi jaettava korvaukset tasapuolisesti kaikille edustamilleen oikeudenhaltijoille tai oikeudenhaltijoiden ryhmälle. Järjestöjen ja oikeudenhaltijoiden välisessä sopimuksessa olisi täsmennettävä korvauksista tehtävien vähennysten laatu ja suuruus. Muista kuin tuotettujen palvelujen hallinnoinnista johtuvista vähennyksistä olisi annettava selvitys kaikille edustetuille oikeudenhaltijoille.
- **Syrjimättömyyttä ja edustusta** koskevien suositusten mukaisesti yhteisvalvontajärjestöjen olisi kohdeltava samaan luokkaan kuuluvia oikeudenhaltijoita kaikilta osin tasapuolisesti hallinnointipalvelujen tuottamisen yhteydessä. Oikeudenhaltijoilla olisi myös oltava tasapuolinen ja tasapainoinen edustus sisäisessä päätöksentekomenettelyssä.
- **Selontekovelvollisuutta** koskevan suosituksen mukaisesti yhteisvalvontajärjestöjen olisi raportoitava säännöllisesti kaikille suoraan tai vastavuoroisten edustussopimusten nojalla edustamilleen oikeudenhaltijoille myönnettyistä lisensseistä, noudatettavista tariffeista sekä kerätyistä ja jaetuista korvauksista.
- Jäsenvaltioita kehoitetaan antamaan säännöksiä tehokkaista **riitojenratkaisumenettelyistä** etenkin tapauksissa, jotka koskevat tariffeja, lisensoinnin ehtoja, verkko-oikeuksien hallinnoitavaksi luovuttamista ja verkko-oikeuksien peruuttamista.
- Jäsenvaltioita ja yhteisvalvontajärjestöjä kehoitetaan **raportoimaan** vuosittain komissiolle toimenpiteistä, joita ne ovat toteuttaneet suosituksen johdosta, sekä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien hallinnoinnista laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottamiseksi yhteisössä.

Komissio aikoo jatkuvasti arvioida verkkomusiikkialan kehittymistä ja tarkastella tarvetta yhteisön tason täydentäviin toimiin.

Kansallinen käsittely:

Jaosto 31, kirjallinen käsittely 19.5.2006.

Kuulemis- ja keskustelukierros suosituksesta järjestetään kevästä 2006 alkaen opetusministeriön ja niiden osapuolten kesken, joita suositus koskee.

Eduskuntakäsittely:

-

Käsittely Euroopan parlamentissa:

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

-

Taloudelliset vaikutukset:

-

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

-

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSIION SUOSITUS,

annettu 18 päivänä toukokuuta 2005,

laillisiin verkkomusiikkipalveluihin liittyvästä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien rajatylittävästä kollektiivisesta hallinnoinnista

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2005/737/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 211 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi huhtikuussa 2004 tiedonannon tekijänoikeuden ja lähioikeuksien hallinnoinnista sisämarkkinoilla.
- (2) Euroopan parlamentti totesi 15 päivänä tammikuuta 2004 hyväksymässään mietinnössä ⁽¹⁾, että oikeudenhaltijoiden olisi voitava saada tekijänoikeus- ja lähioikeuksien suoja koko voimassaoloajalle aina kun tällaisia oikeuksia vahvistetaan kansallisista rajoista tai käyttöta-voista riippumatta.
- (3) Lisäksi Euroopan parlamentti korosti, että tekijänoikeuden ja lähioikeuksien rajatylittävää kollektiivista hallinnointia koskevilla yhteisön toimilla olisi vahvistettava taitelijoiden, myös kirjailijoiden ja muusikoiden, luottamusta siihen, että heidän teostensa yleiseurooppalaiseen käyttöön on liitetty taloudellinen korvaus ⁽²⁾.
- (4) Uuden teknologian ansiosta on muodostunut kaupallisten käyttäjien uusi sukupolvi, joka hyödyntää musiikkiteoksia ja muuta aineistoa verkossa. Laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottaminen edellyttää useiden tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien hallinnointia.
- (5) Yksi tällainen oikeus on yksinoikeus toisintamiseen, joka kattaa kaikki toisinnot musiikkiteoksen verkkojakelupro-

sessissa. Muita oikeuksia ovat oikeus musiikkiteosten yleisölle välittämiseen, oikeus kohtuulliseen korvaukseen muun aineiston yleisölle välittämisestä ja yksinoikeus musiikkiteoksen tai muun aineiston saattamiseen yleisön saataville.

- (6) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22 päivänä toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY ⁽³⁾ ja vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19 päivänä marraskuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/100/ETY ⁽⁴⁾ mukaan kaikki oikeudet musiikkiteosten hyödyntämiseen verkossa edellyttävät lisenssiä. Oikeuksia voivat hallinnoida oikeudenhaltijoille tiettyjä hallinnointipalveluja tuottavat ja oikeudenhaltijoita edustavat yhteisvalvontajärjestöt tai yksittäiset oikeudenhaltijat itse.
- (7) Verkko-oikeuksien lisensointi on usein rajattu koskemaan tiettyä aluetta, ja kaupalliset käyttäjät neuvottelevat kun-kin jäsenvaltion yhteisvalvontajärjestön kanssa jokaisesta oikeudesta, joka liittyy hyödyntämiseen verkossa.
- (8) Tänä musiikkiteosten verkkohyödyntämisen aikakautena kaupalliset käyttäjät tarvitsevat kuitenkin lisensointikäytännön, joka soveltuu monta aluetta kattavaan verkkoympäristöön. Sen vuoksi on tarpeen antaa suosituksia monta aluetta kattavasta lisensoinnista, jotta parannetaan kaupallisten käyttäjien toiminnan oikeusvarmuutta sekä edistetään laillisia verkkopalveluja ja siten kasvatetaan oikeudenhaltijoiden tulovirtaa.

⁽¹⁾ A5-0478/2003.

⁽²⁾ Ks. johdanto-osan 29 kappale.

⁽³⁾ EYVL L 167, 22.6.2001, s. 10.

⁽⁴⁾ EYVL L 346, 27.11.1992, s. 61. Direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2001/29/EY.

- (9) Kansalliset rajat ylittävä kollektiivisten hallinnointipalvelujen tarjoamisen vapaus tarkoittaa sitä, että oikeudenhaltijat voivat vapaasti valita yhteisvalvontajärjestön hallinnoimaan oikeuksiaan, joita tarvitaan laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottamiseksi kaikkialla yhteisössä. Tähän liittyy mahdollisuus verkko-oikeuksien luovuttamiseen tai siirtämiseen kokonaan tai osittain toiselle yhteisvalvontajärjestölle riippumatta siitä, mikä on järjestön tai oikeudenhaltijan sijoittautumisjäsenvaltio tai kansallisuus.
- (10) Parantamalla oikeuksien rajatylittävien hallinnointirakenteiden tehokkuutta on tarkoitus myös edistää yhteisvalvontajärjestöjen toiminnan järjeistämistä ja avoimuutta kilpailusääntöjen noudattamisessa ottaen huomioon etenkin digitaaliympäristön asettamat vaatimukset.
- (11) Oikeudenhaltijoiden ja yhteisvalvontajärjestöjen suhteeseen, joka voi olla sopimus- tai jäsenyysperusteinen, olisi sisällyttävä oikeudenhaltijoille myönnettävä vähimmäisuoja, joka koskee laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottamiseksi tarvittavia kaikkia oikeuksia. Oikeuksien hallinnoijat eivät saisi kohdella oikeudenhaltijoita eri tavoin asuinjäsenvaltion tai kansallisuuden mukaan.
- (12) Oikeudenhaltijoiden puolesta kerätyt rojalit olisi jaettava tasapuolisesti ilman syrjintää oikeudenhaltijan asuinpaikan, kansallisuuden tai jäsenyysluokan perusteella. Erityisesti oikeudenhaltijoiden puolesta kerätyt rojalit jäsenvaltioissa, joissa he eivät asu tai joiden kansalaisia he eivät ole, olisi jaettava mahdollisimman tehokkaasti.
- (13) Selontekovelvollisuutta, oikeudenhaltijan edustamista yhteisvalvontajärjestöjen päätöksentekokelemissä ja riitojenratkaisua koskevilla muilla suosituksilla on tarkoitus edistää yhteisvalvontajärjestöjen toiminnan järjeistämistä ja avoimuutta sekä varmistaa, että oikeudenhaltijat voivat tehdä perusteltuja päätöksiä. Yhteisvalvontajärjestöissä ei saisi olla jäsenyysluokkaan perustuvia eroja kohtelussa: kaikkia oikeudenhaltijoita, yhtä hyvin kirjailijoita, säveltäjiä, julkaisijoita, äänitetuottajia, esittäjiä ja muita oikeudenhaltijoita, olisi kohdeltava yhdenvertaisesti.
- (14) Verkkomusiikkimarkkinoiden kehittymistä on tarpeen jatkuvasti arvioida,
- seksi' seuraavien palvelujen tuottamista: lisenssien myöntäminen kaupallisille käyttäjille, oikeuksien tarkastaminen ja valvonta, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien täytäntöönpano, rojaltien kerääminen sekä rojaltien jakaminen oikeudenhaltijoille;
- b) 'musiikkiteoksella' mitä tahansa musiikkiteosta tai muuta suojattua aineistoa;
- c) 'kokoelmalla' yhteisvalvontajärjestön hallinnoimaa musiikkiteosten kokoelmaa;
- d) 'monta aluetta kattavalla lisenssillä' lisenssiä, joka kattaa useamman kuin yhden jäsenvaltion alueen;
- e) 'yhteisvalvontajärjestöllä' a alakohdassa tarkoitettuja palveluja usealle oikeudenhaltijalle tuottavaa henkilöä;
- f) 'verkko-oikeuksilla' seuraavia oikeuksia:
- i) yksinoikeus toisintamiseen, joka kattaa kaikki direktiivin 2001/29/EY mukaiset toisinnot, jotka on tehty aineettomien kopioiden muodossa musiikkiteosten verkkojakeluprosessissa;
- ii) oikeus musiikkiteoksen välittämiseen yleisölle joko direktiivin 2001/29/EY mukaisena oikeutena antaa lupa tai kieltää tai direktiivin 92/100/ETY mukaisena oikeutena kohtuulliseen korvaukseen, mukaan luettuna verkkolähetykset, verkkoradio ja rinnakkaislähetykset sekä tietokoneelle tai matkapuhelimeen tilatut palvelut;
- iii) yksinoikeus musiikkiteoksen saattamiseen yleisön saataville direktiivin 2001/29/EY mukaisesti, mukaan luettuna tilauspalvelut ja muut interaktiiviset palvelut;
- g) 'oikeudenhaltijalla' luonnollista tai oikeushenkilöä, jolla on verkko-oikeuksia;
- h) 'kaupallisella käyttäjällä' verkkomusiikkipalvelujen tuottamiseen osallistuvaa henkilöä, joka tarvitsee oikeudenhaltijoilta lisenssin tuottaakseen laillisia verkkomusiikkipalveluja;
- i) 'vastavuoroisella edustussopimuksella' yhteisvalvontajärjestöjen kahdenvälistä sopimusta, jossa toinen yhteisvalvontajärjestö myöntää toiselle oikeuden edustaa kokoelmaansa toisen alueella.

SUOSITTELEE:

Määritelmät

1) Tässä suosituksessa tarkoitetaan

- a) 'tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhteisön tason hallinnoinnilla' laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottami-

Yleistä

- 2) Jäsenvaltioita kehoitetaan tukemaan laillisten verkkopalvelujen kasvua yhteisössä edistämällä sääntely-ympäristöä, joka soveltuu parhaiten tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhteisön tason hallinnointiin laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottamiseksi.

Oikeudenhaltijoiden, yhteisvalvontajärjestöjen ja kaupallisten käyttäjien välinen suhde

- 3) Oikeudenhaltijoilla olisi oltava oikeus luovuttaa valitsemillaan alueilla laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottamiseksi tarvittavien verkko-oikeuksien hallinnointi valitsemalleen yhteisvalvontajärjestölle riippumatta siitä, mikä on yhteisvalvontajärjestön tai oikeudenhaltijan sijoittautumisjäsenvaltio tai kansallisuus.

- 4) Yhteisvalvontajärjestöjen olisi edustettava oikeudenhaltijoiden etuja erityistä huolellisuutta noudattaen.

- 5) Verkko-oikeuksien lisensoinnin yhteydessä oikeudenhaltijoiden ja yhteisvalvontajärjestöjen väliseen suhteeseen, joka voi olla sopimus- tai jäsenyysperusteinen, olisi sovellettava vähintään seuraavia periaatteita:

- a) oikeudenhaltijoiden on voitava määrittää kollektiiviseen hallinnointiin luovutettavat verkko-oikeudet;

- b) oikeudenhaltijoiden on voitava määrittää yhteisvalvontajärjestöjen valtuutuksen alueellinen soveltamisala;

- c) oikeudenhaltijoilla on oltava oikeus kohtuullisessa määrässä annetulla ilmoituksella peruuttaa verkko-oikeudet ja siirtää kyseisten oikeuksien monta aluetta kattava hallinnointi toiselle yhteisvalvontajärjestölle riippumatta siitä, mikä on yhteisvalvontajärjestön tai oikeudenhaltijan sijoittautumisjäsenvaltio tai kansallisuus;

- d) kun oikeudenhaltija on siirtänyt verkko-oikeuden hallinnoinnin toiselle yhteisvalvontajärjestölle, kaikkien asiankuuluvien yhteisvalvontajärjestöjen on varmistettava, että kyseiset verkko-oikeudet poistetaan niiden välillä tehdyistä voimassaolevista vastavuoroisista edustus sopimuksista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta valvontajärjestöjen muuntuyppistä yhteistyötä.

- 6) Yhteisvalvontajärjestöjen olisi ilmoitettava oikeudenhaltijoille ja kaupallisille käyttäjille edustamastaan kokoelmasta,

voimassaolevista vastavuoroisista edustus sopimuksista, kyseistä kokoelmaa koskevien valtuuksiensa alueellisesta soveltamisalasta ja noudatettavista tariffeista.

- 7) Yhteisvalvontajärjestöjen olisi ilmoitettava kohtuullisessa määrässä toisilleen ja kaupallisille käyttäjille edustamansa kokoelman muutoksista.

- 8) Kaupallisten käyttäjien olisi ilmoitettava yhteisvalvontajärjestöille niiden palvelujen ominaispiirteistä, joihin ne haluavat hankkia verkko-oikeudet.

- 9) Yhteisvalvontajärjestöjen olisi myönnettävä kaupallisille käyttäjille lisenssejä puolueettomin perustein ja ilman syrjintää käyttäjien välillä.

Jakamisessa ja vähennyksissä noudatettava tasapuolisuus

- 10) Yhteisvalvontajärjestöjen olisi jaettava tasapuolisesti rojalteja kaikille edustamilleen oikeudenhaltijoille tai edustamalleen oikeudenhaltijoiden luokalle.

- 11) Sopimuksissa tai jäsenyyttä koskevissa säännöissä, joissa määrätään yhteisvalvontajärjestöjen ja oikeudenhaltijoiden välisestä suhteesta musiikkiteosten verkkokäytön hallinnoimiseksi yhteisön tasolla, olisi täsmennettävä, sovelletaanko rojalteihin muita kuin tuotettujen palvelujen hallinnoinnista johtuvia vähennyksiä ja jos näin on, minkä suuruisia vähennykset ovat.

- 12) Rojaltien maksamisen yhteydessä yhteisvalvontajärjestön olisi annettava kaikille edustamilleen oikeudenhaltijoille selvitys muista kuin tuotettujen palvelujen hallinnoinnista johtuvista vähennyksistä.

Syrjimättömyys ja edustus

- 13) Yhteisvalvontajärjestöjen ja oikeudenhaltijoiden väliseen suhteeseen, joka voi olla sopimus- tai jäsenyysperusteinen, olisi sovellettava seuraavia periaatteita:

- a) samaan luokkaan kuuluvia oikeudenhaltijoita on kohdeltava tasapuolisesti kaikilta osin hallinnointipalvelujen tuottamisen yhteydessä;

- b) oikeudenhaltijoilla on oltava tasapuolinen ja tasapainoinen edustus sisäisessä päätöksentekomenettelyssä.

Selontekovelvollisuus

- 14) Yhteisvalvontajärjestöjen olisi raportoitava säännöllisesti kaikille suoraan tai vastavuoroisten edustussopimusten nojalla edustamilleen oikeudenhaltijoille myönnettyistä lisensseistä, noudatettavista tariffeista sekä kerätyistä ja jaetuista rojalteista.

Riitojenratkaisu

- 15) Jäsenvaltioita kehoitetaan antamaan säännöksiä tehokkaista riitojenratkaisumenettelyistä etenkin tapauksissa, jotka koskevat tariffeja, lisensoinnin ehtoja, verkko-oikeuksien hallinnoitavaksi luovuttamista ja verkko-oikeuksien peruuttamista.

Seuranta

- 16) Jäsenvaltioita ja yhteisvalvontajärjestöjä kehoitetaan raportoimaan vuosittain komissiolle toimenpiteistä, joita ne ovat toteuttaneet tämän suosituksen johdosta, sekä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien hallinnoinnista laillisten verkkomusiikkipalvelujen tuottamiseksi yhteisössä.

- 17) Komissio aikoo jatkuvasti arvioida verkkomusiikkialan kehittymistä ottaen huomioon tämä suositus.

- 18) Komissio tarkastelee 17 kohdassa tarkoitettun arvioinnin perusteella tarvetta yhteisön tason täydentäviin toimiin.

Osoitus

- 19) Tämä suositus on osoitettu kaikille jäsenvaltioille ja kaikille talouden toimijoille, jotka osallistuvat tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhteisön tason hallinnointiin.

Tehty Brysselissä 18 päivänä toukokuuta 2005.

Komission puolesta

Charlie McCREEVY

Komission jäsen

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 18 maj 2005

om kollektiv gränsöverskridande förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter i samband med lagliga musiktjänster på nätet

(Text av betydelse för EES)

(2005/737/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 211 i detta, och

av följande skäl:

- (1) I april 2004 antog kommissionen ett meddelande om förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter på den inre marknaden.
- (2) I sitt betänkande av den 15 januari 2004⁽¹⁾ påpekade Europaparlamentet att rättighetshavares upphovsrätt och närstående rättigheter bör skyddas under hela giltighetstiden, oavsett var dessa rättigheter etableras och oberoende av nationsgränser och användningsområden.
- (3) Europaparlamentet betonade dessutom att alla gemenskapsåtgärder när det gäller gränsöverskridande kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter bör öka konstnärernas, även författares och musikers, förtroende för att de kommer att få ekonomisk ersättning när deras verk utnyttjas över gränserna⁽²⁾.
- (4) Den nya tekniken har resulterat i en ny generation kommersiella användare som utnyttjar musikaliska verk och andra alster på nätet. Om det skall gå att tillhandahålla lagliga musiktjänster på nätet krävs det att någon förvaltar upphovsrätt och närstående rättigheter.
- (5) En kategori av dessa rättigheter är ensamrätten till mångfaldigande, som omfattar alla reproduktioner som görs i samband med att musikaliska verk sprids på nätet. Andra

rättighetskategorier är rätten att överföra musikaliska verk till allmänheten, rätten att få skälig ersättning för överföring av andra alster till allmänheten och ensamrätten att tillgängliggöra musikaliska verk eller andra alster.

- (6) Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället⁽³⁾ och rådets direktiv 92/100/EEG av den 19 november 1992 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter och vissa upphovsrätten närstående rättigheter inom det immaterialrättsliga området⁽⁴⁾ krävs det en licens för var och en av rättigheterna för att kunna utnyttja musikaliska verk på nätet. Dessa rättigheter kan antingen förvaltas av kollektiva rättighetsförvaltare som verkar som ombud för rättighetshavarna och tillhandahåller vissa förvaltningstjänster, eller av de enskilda rättighetshavarna själva.
- (7) Licenser för närrättigheter är ofta begränsade till ett särskilt territorium, och för varje rättighet som omfattas av utnyttjandet på nätet måste de kommersiella användarna förhandla med kollektiva rättighetsförvaltare i var och en av medlemsstaterna.
- (8) I dagens läge, när musikaliska verk i hög grad utnyttjas på nätet, behöver de kommersiella användarna en licenspolitik som är anpassad till den gränslösa Internetmiljön, med licenser som omfattar flera länder. Det är därför lämpligt att införa ett licenssystem som omfattar flera länder för att kunna se till att kommersiella användare får större rättssäkerhet i sin verksamhet och för att gynna utarbetandet av lagliga närtjänster, vilket i sin tur skulle öka inkomsterna för rättighetshavarna.

⁽¹⁾ A5-0478/2003.

⁽²⁾ Se punkt 29.

⁽³⁾ EGT L 167, 22.6.2001, s. 10.

⁽⁴⁾ EGT L 346, 27.11.1992, s. 61. Direktivet ändrat genom direktiv 2001/29/EG.

- (9) Frihet att tillhandahålla gränsöverskridande kollektiva förvaltningstjänster innebär att rättighetshavarna fritt kan välja vilken kollektiv rättighetsförvaltare som skall förvalta de rättigheter som krävs för att kunna driva lagliga musiktjänster på nätet i gemenskapen. Denna rätt innebär att det är möjligt att överlämna eller överföra alla eller några av närrättigheterna till andra kollektiva rättighetsförvaltare, oavsett i vilken medlemsstat den kollektiva rättighetsförvaltaren eller rättighetshavaren är medborgare eller har sin hemvist.
- (10) Utvecklingen av effektiva strukturer för gränsöverskridande förvaltning av rättigheter bör också garantera att de kollektiva rättighetsförvaltarna uppnår en högre grad av rationalisering och insyn i fråga om efterlevnaden av konkurrensreglerna, i synnerhet mot bakgrund av de krav som den digitala miljön medför.
- (11) Förhållandet mellan rättighetshavare och kollektiva rättighetsförvaltare bör, oavsett om det är baserat på kontrakt eller lagstadgade regler om medlemskap, omfatta ett minimiskydd för rättighetshavarna när det gäller alla kategorier av rättigheter som krävs för att man skall kunna tillhandahålla lagliga musiktjänster på nätet. Rättighetsförvaltarna bör behandla alla rättighetshavare lika, oberoende av i vilken medlemsstat dessa är medborgare eller har sin hemvist.
- (12) De royalties som inkasseras på rättighetshavarnas vägnar bör fördelas rättvist till rättighetshavarna, utan att dessa diskrimineras på grund av hemvist, nationalitet eller kategori. I synnerhet bör de royalties som inkasseras på rättighetshavares vägnar i andra medlemsstater än de där rättighetshavarna är medborgare eller har sin hemvist fördelas så effektivt som möjligt.
- (13) Ytterligare rekommendationer när det gäller redovisningskyldighet, rättighetshavarnas representation i de kollektiva rättighetsförvaltarnas beslutsfattande organ och tvistlösning bör garantera att de kollektiva rättighetsförvaltarna uppnår en högre grad av rationalisering och insyn och att rättighetshavare och kommersiella användare kan fatta välgrundade beslut. Det bör inte förekomma någon skillnad i behandling beroende på kategorin av medlemskap hos den kollektiva rättighetsförvaltaren: alla rättighetshavare bör behandlas lika, oavsett om de är författare, kompositörer, förläggare, musikproducenter, utövande konstnärer eller något annat.
- (14) Utvecklingen av musikmarknaden på nätet bör utvärderas regelbundet.
- a) *förvaltning på gemenskapsnivå av upphovsrätt och närstående rättigheter i samband med tillhandahållande av lagliga musiktjänster på nätet*: tillhandahållande av följande tjänster: utfärdande av licenser till kommersiella användare, revision och kontroll av rättigheter, hävdande av upphovsrätt och närstående rättigheter, inkassering av royalties och fördelning av royalties till rättighetshavarna.
- b) *musikaliska verk*: alla musikaliska verk eller andra skyddade alster.
- c) *repertoar*: den katalog av musikaliska verk som förvaltas av en kollektiv rättighetsförvaltare.
- d) *multiterritoriella licenser*: licenser som omfattar fler än en medlemsstats territorium.
- e) *kollektiv rättighetsförvaltare*: varje person som tillhandahåller tjänsterna i a till flera rättighetshavare.
- f) *närrättigheter*: var och en av följande rättigheter:
- i) ensamrätten till mångfaldigande som omfattar alla reproduktioner som avses i direktiv 2001/29/EG i form av immateriella kopior, som framställs i samband med spridning av musikaliska verk på nätet,
- ii) rätten att överföra musikaliska verk till allmänheten, antingen i form av en rätt att tillåta eller förbjuda enligt direktiv 2001/29/EG eller en rätt till skälig ersättning enligt direktiv 92/100/EEG, som omfattar webbutskänning, Internetradio och samsändning eller beställtjänster som tas emot antingen via en persondator eller via en mobiltelefon,
- iii) ensamrätten att tillgängliggöra ett musikaliskt verk enligt direktiv 2001/29/EG, även tillhandahållande på begäran eller andra interaktiva tjänster.
- g) *rättighetshavare*: varje fysisk eller juridisk person som innehar närrättigheter.
- h) *kommersiell användare*: varje person som är involverad i tillhandahållandet av musiktjänster på nätet och som behöver licens från rättighetshavarna för att kunna tillhandahålla lagliga musiktjänster på nätet.
- i) *ömsesidigt representationsavtal*: varje bilateralt avtal mellan kollektiva rättighetsförvaltare enligt vilka en kollektiv rättighetsförvaltare ger den andra parten rätt att representera en repertoar på den andra partens territorium.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Definitioner

1. I denna rekommendation gäller följande definitioner:

Allmänt

2. Medlemsstaterna uppmanas vidta de åtgärder som är nödvändiga för att underlätta för lagliga nättjänster inom gemenskapen genom att främja de lagstiftningsramar som är bäst lämpade för förvaltning på gemenskapsnivå av upphovsrätt och närstående rättigheter i samband med lagliga musik tjänster på nätet.

Förhållandet mellan rättighetshavare, kollektiva rättighetsförvaltare och kommersiella användare

3. Rättighetshavare bör ha rätt att överlåta förvaltningen av alla näträttigheter som är nödvändiga för att lagliga musik tjänster på nätet skall kunna drivas, på ett avgränsat område som de själva väljer, till en kollektiv rättighetsförvaltare efter eget val, oberoende av i vilken medlemsstat rättighetsförvaltaren eller rättighetshavaren är medborgare eller har sin hemvist.

4. Kollektiva rättighetsförvaltare bör tillvarata rättighetshavarnas intressen med yttersta noggrannhet.

5. När det gäller licenser för näträttigheter bör förhållandet mellan rättighetshavarna och de kollektiva rättighetsförvaltarna, oavsett om det är baserat på kontrakt eller lagstadgade regler om medlemskap, följa minst följande regler:

- a) Rättighetshavare bör kunna bestämma vilka näträttigheter som skall överlåtas till kollektiv förvaltning.

- b) Rättighetshavare bör kunna bestämma den territoriella omfattningen av den kollektiva rättighetsförvaltarens fullmakt.

- c) Rättighetshavare bör ha rätt att med rimligt varsel dra tillbaka alla näträttigheter och föra över den multiterritoriella förvaltningen av dessa rättigheter till en annan kollektiv rättighetsförvaltare, oberoende av i vilken medlemsstat rättighetsförvaltaren och rättighetshavaren är medborgare eller har sin hemvist.

- d) Om en rättighetshavare har överfört förvaltningen av en näträttighet till en annan kollektiv rättighetsförvaltare bör alla berörda kollektiva rättighetsförvaltare se till att dessa näträttigheter tas bort från alla befintliga ömsesidiga representationsavtal som de ingått sinsemellan, utan att det påverkar andra former av samarbete mellan rättighetsförvaltarna.

6. Kollektiva rättighetsförvaltare bör underrätta rättighetshavarna och de kommersiella användarna om den repertoar de representerar, eventuella ömsesidiga representationsavtal, den geografiska räckvidden för deras fullmakter för den gällande repertoaren och vilken taxa som gäller.

7. Kollektiva rättighetsförvaltare bör med rimligt varsel underrätta varandra och kommersiella användare om eventuella förändringar i den repertoar de representerar.

8. Kommersiella användare bör underrätta de kollektiva rättighetsförvaltarna om de olika egenskaperna hos de tjänster för vilka de önskar förvärva näträttigheter.

9. Kollektiva rättighetsförvaltare bör utfärda licenser till kommersiella användare mot bakgrund av objektiva kriterier och utan att diskriminera någon användare.

Rättvis fördelning och avdrag

10. Kollektiva rättighetsförvaltare bör på ett rättvist sätt fördela royalties till alla rättighetshavare eller kategorier av rättighetshavare som de representerar.

11. Av de kontrakt och lagstadgade regler om medlemskap som reglerar förhållandet mellan kollektiva rättighetsförvaltare och rättighetshavare i fråga om förvaltning på gemenskapsnivå av musikaliska verk för användning på nätet, bör det framgå huruvida och i vilken omfattning det från de royalties som skall fördelas kommer att göras avdrag för andra tjänster än förvaltningen.

12. Kollektiva rättighetsförvaltare bör vid utbetalningen av royalties upplysa alla de rättighetshavare de representerar om vilka avdrag som gjorts för andra ändamål än för de förvaltningstjänster som tillhandahållits.

Icke-diskriminering och representation

13. Förhållandet mellan kollektiva rättighetsförvaltare och rättighetshavare bör, oavsett om det är baserat på kontrakt eller lagstadgade regler om medlemskap, vara baserat på följande principer:

- a) Alla kategorier rättighetshavare bör behandlas lika i förhållande till alla element som ingår i förvaltningstjänsten i fråga.

- b) Rättighetshavarnas representation i den interna beslutprocessen bör vara rättvis och välvägd.

Redovisningsskyldighet

14. Kollektiva rättighetsförvaltare bör med jämna mellanrum underrätta alla de rättighetshavare som de företräder, direkt eller indirekt enligt ömsesidiga representationsavtal, om alla licenser som utfärdats, gällande taxor samt inkasserade och fördelade royalties.

Twistlösning

15. Medlemsstaterna uppmanas införa en effektiv mekanism för twistlösning, särskilt med hänsyn till taxor, licensvillkor, överlåtelse av närrättigheter för förvaltning och tillbakadragande av närrättigheter.

Uppföljning

16. Medlemsstaterna och de kollektiva rättighetsförvaltarna uppmanas att varje år lägga fram en rapport för kommissionen om vilka åtgärder de har vidtagit med anledning av denna rekommendation och om förvaltningen på gemenskapsnivå av upphovsrätt och närstående rättigheter i samband med tillhandahållande av lagliga musiktjänster på nätet.

17. Kommissionen har för avsikt att regelbundet bevaka utvecklingen i Internetmusiksektorn mot bakgrund av denna rekommendation.

18. Kommissionen kommer att mot bakgrund av bevakningen i punkt 17 överväga om det finns ett behov av ytterligare åtgärder på gemenskapsnivå.

Adressater

19. Denna rekommendation riktar sig till medlemsstaterna och till alla ekonomiska aktörer som är involverade i förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter i gemenskapen.

Utfärdad i Bryssel den 18 maj 2005.

På kommissionens vägnar

Charlie McCREEVY

Ledamot av kommissionen